

సహజ వనరుల రక్షణ.. పర్యావరణ పరిరక్షణ

సుస్థిరాభివృద్ధి / కొనసాగించగల అభివృద్ధి (Sustainable Development)

- సుస్థిరాభివృద్ధి అనేది నిర్వహణ సూత్రం. ఇది మానవుల అభివృద్ధి లక్ష్యాలను చేరుకోవడం లక్ష్యంగా పెట్టుకొని, మానవులకు అవసరమైన సహజ వనరులను పర్యావరణ వ్యవస్థ సేవలను అందించడానికి సహజ వ్యవస్థను అందిస్తుంది.
- సహజ వ్యవస్థ స్థిరత్వాన్ని అణగారినట్లుగా మానవ అవసరాలను, జీవన పరిస్థితులను మెరుగుపరచడమే దీని ప్రధాన లక్ష్యం.
- సుస్థిరాభివృద్ధి భావన మూలాలు 17, 18వ శతాబ్దంలో ఐరోపాలో అభివృద్ధి చేయబడి స్థిరమైన అటవీ నిర్వహణకు సంబంధించి ఏర్పడ్డాయి.
- 1962లో రేచెల్ కార్బన్ రచించిన సైలెంట్ స్ప్రింగ్, 1968లో గారెట్ హర్డిన్ రాసిన ట్రాజెడీ ఆఫ్ ది కామన్
- 1972లో మిజోస్ రచించిన ది లిమిట్స్ టు గ్రోత్ వంటి రచనల ద్వారా ఆర్థికాభివృద్ధి సహజ వనరుల సంరక్షణ మధ్య సంబంధాన్ని తెలియజేశాయి.
- సస్టెయినబుల్ డెవలప్ మెంట్ అనే పదాన్ని మొదటిసారిగా 1980లో ఇంటర్నేషనల్ యూనియన్ ఫర్ ద కన్జర్వేషన్ ఆఫ్ నేచురల్ రిసోర్సెస్ (ఐయూసీఎన్)- స్విట్జర్లాండ్ వరల్డ్ కన్జర్వేషన్ స్ట్రాటజీ అనే డాక్యుమెంట్ లో ఉపయోగించింది. అంటే ఐయూసీఎన్ పాతపేరు వరల్డ్ కన్జర్వేషన్ యూనియన్ (WUC)
- 1985లో యూఎన్ జనరల్ అసెంబ్లీ @ వరల్డ్ కమిషన్ ఫర్ ఎనివైన్ మెంట్ అండ్ డెవలప్ మెంట్ (WUCD)ని ఏర్పాటు చేశారు.
- దీనికి నార్వే దేశ ప్రధానమంత్రి చైర్మన్ గా వ్యవహరించారు. ఆయన పేరుమీదగానే

బ్రుట్లాండ్ కమిషన్ గా నామకరణం చేశారు.

సుస్థిరాభివృద్ధి-నిర్వచనాలు

- భవిష్యత్ తరాల అవసరాల సామర్థ్యాన్ని దెబ్బతీయకుండా, ప్రస్తుత తరాల ప్రజలు తమ అవసరాలను తీర్చుకుంటూ జరిగే అభివృద్ధి ప్రక్రియనే 'సుస్థిర అభివృద్ధి' అని 1987లో బ్రుట్లాండ్ కమిషన్ 'అవర్ కామన్ ఫ్యూచర్' అనే సెమినార్ రిపోర్ట్ లో నిర్వచించింది.
- 'అవర్ కామన్ ఫ్యూచర్' (మన ఉమ్మడి భవిష్యత్) అనే సెమినార్ రిపోర్ట్ ను బ్రుట్లాండ్ రిపోర్ట్ అని కూడా అంటారు.
- 'ప్రస్తుత తరాల అవసరాలను తీర్చుకుంటూనే భవిష్యత్ తరాల కోసం పర్యావరణాన్ని మరింతగా మెరుగుపరచడమే సుస్థిరాభి

- వృద్ధి - మైఖేల్ థామస్ నీడం 'పర్యావరణ విధ్వంసం లేకుండా జరిగే ఆర్థికాభివృద్ధిని సుస్థిరాభివృద్ధి అంటారు.
- ప్రభుత్వం, సమాజం నేతీ తరం ప్రజల అవసరాలను ఇదే స్థాయిలో తీరుస్తూ భావింపరాల్సిన అవసరాలను తీర్చే సామర్థ్యంతో ఏమాత్రం రాజీ పడకుండా ఆర్థిక వృద్ధి రేటు స్థాయి కొనసాగిస్తూ సాంఘిక, ఆర్థిక పర్యావరణాభివృద్ధి సాధించడమే సుస్థిరాభివృద్ధి - యూఎన్ వరల్డ్ కాన్ఫరెన్స్ అనే ఎనివైన్ మెంట్ అండ్ డెవలప్ మెంట్
- సుస్థిరాభివృద్ధిని కొనసాగించగల అభివృద్ధి అని, నిలకడ గల అభివృద్ధి అని కూడా పిలుస్తారు.
- సుస్థిరాభివృద్ధిని మొదట పరిచయం చేసినది 'వింపెన్ ఎనిమీ'. సుస్థిరాభివృద్ధిని మొదట

ఎకానమీ

- నిర్వచించినది 'బ్రుట్లాండ్ కమిషన్'
- స్థూలంగా సుస్థిరాభివృద్ధి 3 అంశాల సమతుల్య కలయిక
- 1) పర్యావరణం 2) ఆర్థిక వ్యవస్థ 3) సమాజం
- ఈ మధ్య 4వ అంశంగా సంస్కృతి, సంస్థలు లేదా పరిపాలనను గుర్తించారు.
- సుస్థిరాభివృద్ధి సాధారణ లక్ష్యాలు (Sustainable Development Goals)
- సహజ వనరులు (భూమి నుంచి వచ్చే పదార్థాలు అంటే గాలి, నీరు, చమురు, బొగ్గు, లోహాలు), మానవ వనరులు (జీవవైవిధ్యం) నిల్వలు ధ్వంసం కాకుండా చూడటం.
- ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను, వాటి నాణ్యతను పెంచి మానవాభివృద్ధిని, ఆర్థిక

- వృద్ధిని పెంపొందించేట్లు చేయడం.
- స్థూల దేశీయోత్పత్తిలో పర్యావరణ అంశాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం.
- పర్యావరణ, మానవ, భౌతిక మూలధనం విషయంలో రాబోయే తరాల వారు రాజీ పడకుండా ఆర్థిక వృద్ధిని వేగిర పరచడం.
- ప్రస్తుత తరాలు, భవిష్యత్ తరాల మధ్య సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం.

సహస్రాబ్దివృద్ధి లక్ష్యాలు (Millennium Development Goals- MDG) (2000-2015)

- 2000 సెప్టెంబర్ 6-8న న్యూయార్క్ లో జరిగిన సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్యాల సాధన సమావేశంలో 2015 డిసెంబర్ 31 వరకు 8 అంశాలు, 18 టార్గెట్స్, 48 సూచికలతో కూడిన పురోగతిని సాధించాలని ఐక్యరాజ్య సమితి మిలీనియం సమ్మిట్ లో 189 దేశాలు పాల్గొని నిర్దేశించుకున్నాయి. రాబోయే 8 సం.ల్లో అంటే 2000-2015 మధ్యలో ఈ 8 అంశాల లక్ష్యాలను సాధించాలని నిర్దేశించాయి.
- 1) పేదరికం, ఆకలి బాధను తగ్గించడం
- 2) శిశు మరణాలను తగ్గించడం
- 3) లింగ సమానత్వాన్ని, స్త్రీ సాధికారతను ప్రోత్సహించడం
- 4) సాంకేతిక ప్రాథమిక విద్యను సాధించడం
- 5) మాతృత్వ ఆరోగ్యస్థాయిని పెంచడం
- 6) మలేరియా, హెచ్ఐవీ లాంటి వ్యాధులను అరికట్టడం
- 7) పర్యావరణ కొనసాగింపు జరిగేలా చూడటం (రక్షిత మంచినీరు, ఓజోన్ పొర పరిరక్షణ)
- 8) అభివృద్ధి సాధనకు అంతర్జాతీయ భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం

సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్యాలు (Sustainable Development Goals/Agenda) (2015-2030)

- 2015 సెప్టెంబర్ 25-27 మధ్య జరిగిన యూఎన్ వో సర్వసమావేశంలో సహస్రాబ్ది వృద్ధి లక్ష్యాల (ఎండీజీ) స్థానంలో సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్యాలు (ఎన్డీజీ) ఎజెండాను 193 సభ్యదేశాలు పాల్గొని ఆమోదించాయి.
- దీన్ని పోస్ట్ 2015 ఎజెండా అంటారు.
- ఎన్డీజీ అజెండాలో 17 లక్ష్యాలు, 169 ఉద్దేశాలు (టార్గెట్స్), 304 ప్రాధాన్యం అంశాలు ఉన్నాయి.
- ఎన్డీజీ 2015-30లోని లక్ష్యాలను ట్రాన్స్ ఫార్మింగ్ అవర్ వరల్డ్ ది 2030 ఎజెండా ఫర్ సస్టెయినబుల్ డెవలప్ మెంట్ పేరుతో విడుదల చేయబడినది.
- ఎన్డీజీ లక్ష్యాలను 2015-30 మధ్యలో సాధించడం
- ఎన్డీజీ ఎజెండాలోని 17 లక్ష్యాలు ఉన్నాయి. వీటిని 5Ps అంటే 5 స్థూల అంశాలుగా కూడా విభజించి వివరించవచ్చు. అవి
- I) ప్రజలు (People)
- II) సంపద (Prosperity)
- III) భూగ్రహం (Planet)
- IV) శాంతి (Peace)
- V) భాగస్వామ్యం (Participation)

- ప్రజలు (People)
- 1) పేదరికాన్ని పూర్తిగా నిర్మూలించడం
- 2) ఆకలిని రూపుమాపి, ఆహార భద్రత పోషక త్యాన్ని మెరుగుపరచడం, సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులను ప్రోత్సహించడం
- 3) అందరికీ ఆరోగ్యకర జీవన విధానం ఉండేట్లు చూడటం
- 4) అందరికీ సమ్యక్త, నాణ్యమైన విద్యను అందించడం
- 5) లింగ సమానత్వాన్ని, బాలికల, మహిళా సాధికారతను సాధించడం
- సంపద (Prosperity)
- 6) నీరు పారిశుద్ధ్య నిర్వహణ సుస్థిరంగా ఉండేట్లు చూడటం
- 7) సుస్థిర, ఆధునిక శక్తి వనరులను అందించడం
- 8) సమ్యక్త, సుస్థిర ఆర్థికవృద్ధిని సాధించి, మెరుగైన ఉద్యోగితను సాధించడం
- 9) దేశం లోపల వివిధ దేశాల మధ్య అసమానతలను తగ్గించడం.
- 10) నవ కల్పనతో కూడిన మాలియాల కల్పన సమ్యక్త సుస్థిర పారిశ్రామికీకరణ
- 11) సుస్థిర, రక్షిత నివాసయోగ్యతను సమ్యక్తంగా అభివృద్ధి చేయడం.
- భూగ్రహం (Planet)
- 12. సుస్థిర వినియోగం, ఉత్పత్తి విధానాలను పెంపొందించడం
- 13. పర్యావరణ మార్పు దాని ప్రభావంపై సత్వర చర్య
- 14. సముద్రాలు, జల వనరుల సంరక్షణ

- 15. అడవులు, ఇతర జీవావరణాలను పరిరక్షించడం, భూ క్షీణతను, జీవవైవిధ్యత నష్టాన్ని నిలిపివేయడం
- శాంతి (Peace)
- 16) శాంతియుత సమాజాన్ని ప్రోత్సహించడం. అందరికీ న్యాయం అందేలా చూడటం అన్ని స్థాయిల్లో సమ్యక్త బాధ్యతాయుతమైన వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయడం .
- భాగస్వామ్యం (Participation)
- 17) సుస్థిరాభివృద్ధికి సాంకేతిక భాగస్వామ్యాన్ని పెంపొందించడం.
- సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్యాలు - ఇండియా ఇండెక్స్
- ఎన్డీజీ ఎజెండా సాధనలో భాగంగా భారతదేశంలోని రాష్ట్రాలు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు సాధించిన అభివృద్ధిని అంచనా వేయడానికి నీతి ఆయోగ్ 2018 నుంచి ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ రిపోర్ట్ ను ప్రతి సంవత్సరం విడుదల చేస్తుంది.
- ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ (1.0) 2018-19
- నీతి ఆయోగ్ ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ మొదటి రిపోర్ట్ ను 2018 డిసెంబర్ లో ప్రకటించింది.
- దీన్ని ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ బేస్ ఇన్ రిపోర్ట్ అని కూడా అంటారు.
- దీనిలో 13 ఎన్డీజీ లక్ష్యాలు, 39 టార్గెట్లు, 62 సూచికలు ఉన్నాయి.
- రాష్ట్రాలకు, కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలకు 0-100 మధ్య స్కోర్ గణించబడుతుంది. 0 కనిష్ట సామర్థ్యాన్ని, 100 గరిష్ట

- సామర్థ్యాన్ని తెలియజేస్తుంది.
- ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ స్కోర్ వర్గీకరణ కింది విధంగా ఉన్నాయి.
- ఎ) ఏస్పిరింట్ స్కోర్ వ్యాప్త్యా - 0-49
- బి) పర్ఫార్మర్ స్కోర్ వ్యాప్త్యా - 50-64
- సి) ప్రంట్ రన్నర్ స్కోర్ వ్యాప్త్యా - 65-99
- డి) అచీవర్ స్కోర్ వ్యాప్త్యా 100
- ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ సగటు భారత స్కోర్ విలువ 57.
- 69 స్కోర్ తో హిమాచల్ ప్రదేశ్ కేరళలు మొదటి స్థానంలో ఉండగా, 42 స్కోర్ తో ఉత్తరప్రదేశ్ చివరి స్థానంలో ఉంది.
- తెలంగాణ 9వ స్థానంలో ఉంది.
- ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ (2.0) 2019-20
- ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ రెండో రిపోర్ట్ ను 2019 డిసెంబర్ లో ప్రకటించింది.
- దీనిలో 17 ఎన్డీజీ లక్ష్యాలు, 54 టార్గెట్లు 100 సూచికలు ఉన్నాయి.
- ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ సగటు భారత స్కోర్ విలువ 60
- 70 స్కోర్ విలువతో కేరళ మొదటి స్థానంలో ఉంది.
- 50 స్కోర్ విలువతో బిహార్ చివరి స్థానంలో ఉంది.
- 67 స్కోర్ విలువతో ఏపీ, తెలంగాణ, తమిళనాడు 3వ స్థానంలో ఉన్నాయి.
- ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ (3.0) 2020-21
- ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ మూడో రిపోర్ట్ ను 2021 జూన్ లో ప్రకటించింది.
- దీనిలో 17 ఎన్డీజీ లక్ష్యాలు, 70

- టార్గెట్లు, 115 సూచికలు ఉన్నాయి.
- ఎన్డీజీ ఇండియా ఇండెక్స్ సగటు భారత స్కోర్ విలువ 66
- 75 స్కోర్ తో కేరళ మొదటి స్థానంలో ఉంది.
- 52 స్కోర్ తో బిహార్ చివరి స్థానంలో ఉంది.
- 69 స్కోర్ తో తెలంగాణ 11వ స్థానంలో ఉంది.

2023 ఎన్డీజీ సమ్మిట్

- 2023 సెప్టెంబర్ 18-19 తేదీల్లో ఎన్డీజీ శిఖరాగ్ర సమావేశం న్యూయార్క్ లో జరిగింది.
- యూఎన్ వో జనరల్ అసెంబ్లీ ద్వారా సమావేశమైన సమ్మిట్ లో 2015 -30 ఎజెండా, సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్యాల సాధనకు నిర్దేశించిన గడువు అర్థభాగం మార్గంగా గుర్తించింది.
- ఇది ప్రపంచం ఎదుర్కొంటున్న బహుళ, ఇంటర్ లాకింగ్ సంక్షోభాల ప్రభావానికి ప్రతిస్పందించింది. 2030 ఎజెండా కోసం ఆశ, ఆశావాదం, ఉత్సాహాన్ని పునరుజ్జీవింపజేస్తుందని భావిస్తున్నారు.

పానుగంటి కేశవ రెడ్డి

రచయిత
వైష్ణవి పబ్లికేషన్స్
గోదావరిఖని
9949562008